

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSAG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2

Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:

Dr. BUZA BARNA

Előfizetési ár:

Égész évre 10 korona, félévre 5 korona. Negyed

évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér

Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk

Harcot keres

az ellenzék minden áron — írja a főispán lapja — a megbízottsági választások alkalmából. Sohasem azt nézik — ugymond — mi használ az országnak, hanem azt, hogy mivel okozhatnak zavart.

A munkapárt persze most is a békét óhajtott volna és ez uttal is hajlandó lett volna a választások békés egyetértésben való elintézéséhez hozzájárulni. De hát az ellenzék természetesen megint zavart akar csinálni.

Nagyon jó. Elhisszük, hogy ők a választások békés elintézését szeretnék. De nagyon jól tudjuk, hogy mit értenek ők „békés elintézés” alatt.

Békés elintézés szerintük az volna, ha mindenki szó nélkül, si más leszavazna az ő jelöltjeikre. Természetes, hogy az ellenzék más jelölteket állít.

Dehogyan keressük mi a harcot. A nemzet önvédelmi harca az, ami most országosztó folyik és amelyet igenis a munkapárt idézett elő. A miniszterei megvesztegetettik magukat, megszarolják az állammal szerződő vállalatokat, hogy legyen miből vesztegetni. Ország-világ előtt kiderült, hogy a legiszonyosabb, legbűnösebb panamákat üzik, csak hogy a pártkasszájuk mindig tele legyen. Napról-napra egymást kergetve derülnek ki a legiszonyosabb dolgok, amelyek az országot a legsötétebb Balkán színvonalánál is mélyebbre süllyesztik.

Visszaemlékezések.

Irta Matolay Ida.

(Folytatás.)

A pohár megtelt. Magyarország áprilisban majd egészen — a Duna völgye és a főváros kivételével — a honvédség birtokában volt. Szegregünk történetesen éppen aznap aratta egyik legszebb győzelmét Nagysarlónál. A rákok le voltak verve, Nagyszében, Kolozsvár a magyar sereg birtokában volt és akkor, mint a függetlenségi nyilatkozatban olvassuk:

„S hogy semmi se hiányozzék a mértékből, Erdélyben a vitéz hadsereg által megverte, az orosz cári segítségéhez folyamodott s a szomszéd Oáhországból úgy a magas porta tiltakozása, mint az európai hatalmak bukárestai konzulainak ellenzése dacára — a népjog megsértésével — orosz seregeket hozott be Erdélybe, a magyar nemzet legyilkolására.

És végre az osztrák császár f. é. március 4-iki és 6-iki manifestumában nyilatkozta, hogy a magyar nemzetet kitérli az élő nemze-

Es ez a bünnökkel fertőzött, piszkos kezű panamakormány hozzá mert nyulni alkotmányunk szent épületéhez is a rombolás eskáknnyával. Elveszik közszabadságainkat, egyre-másra döntik romokba alkotmányunk leglényesebb biztosítékait, törvénybe iktatják a legmuskább abszolutizmust.

Es amikor a nemzet felemeli: titokzós szavát és védekezik a lojtogató abszolutizmus ellen, amikor azon van, hogy minden lehető eszközzel megakadályozza a piszkópárt sötét aknamunkáját, akkor azt mondják, hogy mindenáron zavart akarunk csinálni.

Hát ki csinálta a zavart, a feltordulást, ki idézte elő a súlyos helyzetet, az erkölcsi zülleszt, a gazdasági válság és ki koronázza meg ráadásul a nyomorba döntött nemzetet az abszolutizmus töviskoronájával?

Minden bajunkat, minden vesztésünket a munkapártnak és a panamakormánynak köszönhetjük.

Akármi sulyos is a helyzetünk, akármennyire nyomnak is az anyagi gondok, akármi hatalmas is a panamák pártja s annak szemléni ügynöke, Meczer Gyula, ezen a választáson Ujhely függetlenségi érzelmű polgárainak mégis fel kell vennie a küzdelmet. Ez — kérjük tisztelettel — nem zavarsínálás, hanem erkölcsi kötelesség.

Amikor ezek a sorok az olvasóközönség elé kerülnek, akkor a mai választásnak már vége lesz. Már meglesz az eredmény. Nincs kizárva, hogy a pillanatnyi eredmény a munkapárt győzelmé lesz. Most ők vannak a hatalmon és

tek sorából, területét öt részre feladabolja. Erdélyt, Horvárországot, Slavoniat, Fiumét és a magyar tengerpartot Magyarországtól elválasztja. Magyarország belső területéből a rablók számára külön vajdaságot kizsáka s általában az egész országot önállóságától, törvényes függetlenségétől s országos lététől megfosztva az osztrák birodalomba beolvasztja.

Ez a történelmi visszaemlékezés tulajdonképpen nem tartoznék ide, de megmagyarázza a lelkesedést, mellyel a felolvasást hallgattuk. Azután a gör. kath. templomban imádkoztunk, majd a református, végre a gör. kath. templomban is kértük az istent, vigye győzelemre ügyünket és oltalmazza véreinket, hiszen nekem is három testvér-bátyám volt a honvédseregben, és kevés volt ott, akinek ne lett volna kiért imádkozni.

Jött aztin a folytonos félelem, hogy „jön a muszka! Babonás lett a nép. Egy este északi fény jelent meg az égen, gyönyörű természeti tűnemény: az ég lángpiros volt s mintha számtalan világó fégyver

megvannak a hatalmi eszközeik, amelyekkel nemcsak élnek, de vissza is élnek. Mindazonáltal nekünk erős a reményünk, hogy az öntudatos ujhelyi polgárság dia dalra viszi a függetlenségi lobogót. Reméljük, hogy ez a választás lesz itt Ujhelyben a kizsárolt, megrontott, kizsárolt magyar polgárság elkecserezésének hangos megszólalása.

Nagyon szomorú lenne, ha nem így lenne. De ha nem így lesz, ha győzni fog a munkapárt: ez csak újabb ok lesz arra, hogy a becsületesen gondolkozó emberek kettözött erővel vegyék fel a küzdelmet a nemzetrontó kormány és vidéki ügynökei ellen.

Mire ezek a sorok napvilágot látnak, már el lesz döntve a kérdés: megvan-e még a becsületesen gondolkozó, öntudatos ujhelyi polgárság. De akárhogy döljön is el a dolog, az ellenzéknek kötelessége lesz továbbra is minden erejével, a becsületnek minden legyverével tovább küzdeni a kormány és a munkapárt ellen.

Avirilistaság körül.

Ujabb önkényeskedések.

Törlik a függetlenségieket.

Ma már a veréb is csiripel, hogy a Meczer—Székely konzorcium azt veszi be virilistának, akár a megbízottságba, akár a városi képviselőtestületbe, akit éppen jónak lát. A veréb egészen nyugodtan csiripelheti ezt, nemcsak azért, mert napról-napra látja, hanem azért is, mert egy veréb törvénytudása éppen elegendő ahhoz, hogy még ő is

lett volna, úgy cikkzattak vállanszerűen a fénysávok a piros égen. A nép szinte sirt, olyan rossz jelmek vélté. Hóolvadáskor a szárhégy köpörbányájában víz fakadt és az a víz sürt, fehér lett és labányi magasan árasztotta el a város utcáit. Ez is vészjel volt. Félve tört este nyugalonra a lakosság. Nem jö-e el éj jel a muszka? Nem gyújtja-e fel a várost? Teltek a napok, a hetek. Egy vasárnapon nagy misére mentem. Egy fiatal leány barátommal a nagy templomba. Felmentünk az oratoriuumba. Miskor ott voltak mind a leányösmérséink, ekkor csak ketten imádkoztunk, igazán lelkünkben; hiszen akkor minden pillanat ünnepeles volt. Legtöbben féltek elhagyni otthonukat. Egyszerre egy köcsi rohog el a templom mellett vágatva, ugyanakkor egy puskát sült el va aki a templom mellett. Elhangzik, hogy itt a muszka!

Ami ezután következett, azt képtelen vagyok úgy leírni, hogy az olvasó csak halvány képzoleletet alkosson magának róla! Bár a templom nem volt olyan zsúfolva tele, mint máskor, azért elég sokan voltak, üres pad nem volt. Né-

észrevagyva a szemléni munkapárti főemberek törvénytelenégeit és önkényeskedését.

Mir megint arról van szó, hogy valakiket — persze függetlenségi embereket — csak úgy egyszerűen kitéröltek a virilisták listájából, csak azért, mert az uristennek, Meczer Gyulának, a főarkangyalkája, Gecei Jenő adótanúsos ur így akarta. Teljesen Geceitől függ, hogy ki legyen ma Ujhelyben virilista. Ime egy újabb eset.

A városi képviselőtestületnek eddig virilis jogon voltak tagjai Róth Mór, Dr. Róth József, Dr. Róth Hugó és az apjuk, Róth Bernát.

Róth Bernátot, aki egyébként igen tisztességes, korrekt uri ember, régi tradíciói most is a munkapárthoz fűzik. Ő tehát — a Geceei ur jóvoltából most is megmaradt virilistának.

A három fia azonban, akik olyan borzasztó veszedelmes függetlenségi emberek, hogy a helyettes polgármesterválasztásalkalmával nem átalottak Székely Elek ellen szavazni, sőt a multkorii megyegyűlésen Andrassy mellett foglaltak állást: ezek természetesen nem maradhattak meg a virilisták között. Oja csak „gutgesinnt” emberek juthatnak be. Geceei ur talált módot arra, hogy a három Róth fiut töröltesse a virilisták listájából.

A dolog igen egyszerűen ment. A Róth vagyon fele ugyanis a Róth Bernát nevén áll, a másik fele pedig a fia nevén, mint anyai örökség. Erre a vagyonra összesen 6000 korona adót vetettek ki és pedig természetesen: 3000 koronát a Róth Bernát, 3—3 ezer koronát pedig a fiai terhére.

Az adófőkönnyben is úgy volt

mellyek otthonmaradt gyermekeik névét kiáltották, azt hitték, mir nem látják őket élve viszont. Aki azt hallotta, nem felejtette el többé! Aztán elkezdett a nép a főajtón tódulni kifelé és ma sem tudom elképzelni, mitől rémült meg a nép és tódult vissza a templomba, még hangosabban jajgatva. Ez alatt a plébános V. a prédikáló székben állt, a rémület éppen a prédikáció közben támadt; a plébános is meg rémült, halott halvány, szinte kék színt váltott és nem lett batorított szavakat, mit a néphez intézett volna; csak ahol éppen megzavartatta a prédikációjában, ott folytatta.

— Az isteni gondviselés — mondtá és ismét elakadt. Kevesen hallották. Én nyugodt szemléző lévén, figyeltem plébánosukat. Egy idő múlva ismét elhangzott a prédikáló székéből, hogy „az isteni gondviselés” ez még vagy kétszer megisméltette, míg kiderült, hogy vak lórna rémisztette meg a népet, az utca esendes, üres és magányosodott az ajtatoskodó közönség.

(Folytatás következik.)

feltüntetve az állapot, hogy az adó 1—1 hatodrészt a három fiu fizeti míg 3 hatodrészt Róth Bernát. Így is busásan elég volt az adó ahhoz, hogy mindnyájan virilis tagjai legyenek a képviselőtestületnek. A három fiunak, Róth Mórnak, Dr. Róth Hugónak és Dr. Róth Mórnak a neve természetesen külön-külön van feltüntetve az adó főkönyvben, bár adjuk egy tétel alá van foglalva. Ezen az alapon már évek óta virilis tagjai voltak a képviselőtestületnek.

Most aztán Gecsei úr az adó kimutatását egyszerűen úgy készítette el, hogy az egész adóösszeget „Róth Bernát és fia” nevére írta, a három fiu nevének külön feltüntetésével nélkül. Ezzel a trükkel keresztülítve azt, hogy most már csak Róth Bernát vétessék fel a virilitás közé, a három fiu pedig törtöltessék.

Eddig úgy tudtuk, hogy az adó kimutatásnak, illetve a virilis jog alapjául szolgáló kivonatnak az adó főkönyvvel egyeznie kell.

Az adófőkönyvben — mint személyesen meggyőződünk — mind a három Róth fiu neve külön-külön benne foglaltatik. A Gecsei által bemutatott kivonatban azonban a fiuk neve már ki van hagyva, vagyis ez a kimutatás nem egyezik a főkönyvvel.

Igy estek ki a Róth fiuk — a Gecsei úr jóvoltából — a városi képviselőtestület virilis tagjai sorából. Természetes, hogy ez még nem végleges állapot, mert a Róth fiuk megfélebbezik ezt a sérelmes ügyet.

Kérdést intéztünk ebben az ügyben Dr. Róth Hugóhoz, ugyancsak kikértük a Gecsei úr szakvéleményét is ebben a dologban, hogy az objektívitásnak minden tekintetben eleget tegyünk.

Dr. Róth Hugó a következőkben nyilatkozott:

— A dolog teljesen úgy áll, ahogy a t. szerkesztőség informálva van. Bizonyosság okából bemutatom az adókönyvecskéket, amelyeket maga Gecsei úr írt alá és amelyek dokumentálják, hogy a reánk, fiukra eső adót már évek óta, vagyis boldogult édesanyánk halála óta mi fizetjük. Az nem kifogás, hogy a ránk eső vagyona atyáknak élethossziglani haszonélvezeti joga van. A virilitás megállapításánál az az irányadó, hogy ki fizeti a megfelelő adót. Már pedig mindhármunk adója külön-külön is busásan elegendő a virilitásához. Az egész nem egyéb, mint politikai hajsza. Ha annak idején a munkapárt mellett szavaztunk volna, akkor semmi akadályja se lenne annak, hogy virilis tagjai legyünk a képviselőtestületnek.

Gecsei Jenő adótanácsos tudósítónknak a következő felvilágosítást adta:

— Ebben az esetben nem főkönyvi kivonatokról, hanem egyszerű kimutatásról van szó. A kivonatoknak egyezniük kell a főkönyvvel, de a kimutatásokban meg van engedve a rövidítés. Én tehát csak rövidítettem amikor a nevek felsorolása helyett „Róth Bernát és fia” névre mutattam ki az adót. Különbösen is a Róth fiuk vagyona az apjukat illető haszonélvezeti joggal, továbbá megtartási és elidegenítési tilalommal van terhelve. Ilyen esetben pedig — a közigazgatási bíróság határozata

folytán — a virilis jog megállapításánál a haszonélvező vétetik figyelembe.

Gecsei úr tehát magyaráz, és — ami fő — rövidít. Mert amíg nem rövidített addig a Róth-fiuk virilitás voltak.

Ha pedig az érvelése megálma, akkor talaly, meg azelőtt mért nem jutott eszébe az adókimutatást „megrövidíteni”?

Nyilvánvaló, hogy politikai hajszáról van szó. Már megint És még mindig. De mégis csak addig jár a korszak a kútra, amíg nyaka szakad.

Az ujhelyi betörőkirály.

36 betörés.

Annak idején — a múlt hónapban — nagy port vert fel Ujhelyben az az öt betörés, amelyet közvetlenül egymás után követett el ugyanaz a tettes. Megirtuk, hogy a tettest kinyomozta a rendőrség Baros Ferenc rovott mátu napszamos személyében.

Mult szerdai számunkban közöltük, hogy Bartos Nagymihályban elfogták a hogy elfogatása alkalmával összesen nyolc betörést ismert el, amelyet Ujhelyben és környékén követett el.

Bartos Ferenc most már az ügyészség foglya és elfogatása óta kiderült, hogy a legutóbbi időben egymásután harminchat betörést követett el. Ebben persze nincsenek beleszámítva a régi bűnei, amelyek miatt már sok esztendő óta, legtöbbször a szamosújvári fegyházban.

Bartos Ferencnek az utóbbi időben elkövetett betöréseiben büntársai is voltak. Az egyik Úveges József fuvaros, akit azonban egyelőre szabadlábra helyeztek, mert nem volt közvetlen részese a bűncselekményeknek, a másik pedig Vince István rostakötő, aki Barossal egyidejűleg hét és fél évig volt elzárva a szamosújvári fegyházban s a rosta kötetést is ott tanulta meg.

A nyomozás eddig a következő betöréseket bizonyította rá az ujhelyi betörőkirályra és büntársára:

Mindenekelőtt az ujhelyi öt betörést ismert el Bartha Ferenc. Aztán Vince István segítségével betört Csörgőn Weinstock Farkasnál, Nadzon György kovácsmesternél, báró Sennyey Gézánál és Burger Salamon határsádjában. Betörték továbbá Juhász János, Jaranek Jakab, Polyánszky András tókeresbesi és Kájel János hosszalási lakosoknál. Kifosztották a zemplén vásárhelyi hitelszövetkezetet és Milosinszky Alajos üzletvezető lakását, Bánóczyon Schön Bernát korsármárost. Barancson Iváncsó József földbírókóst károsították meg.

Terebesen azonkívül Anoz Jánoshoz is betörték.

Alsóhalason és környékén összesen tizenöt betörést követtek el, Izraelovics Mór és 15 társa kárára. A felsorolt bűncselekmények csak a nagyobbababú betörései a két gonosztevőnek. Ezekben kívül több kisebb betörés és számos kísérlet terheli a lelkiismeretüket.

Mint a fentebbi adatokból kitűnik, a betörések egy részét Ungmegyében hajtottta végre a két jómadár.

A bűnösök kézrekerítése és az esetek kinyomozása körül kiváló munkát végzett a csendőrség. Különös elismerést illeti Miski Zsigmond járásörmestert, aki társaival együtt éjjel-nappal fáradságot nem kimélve üldözte a tetteseket és gyűjtötte a terhelő adatokat. Kisérőben voltak: Gőz József, Rajkó József, Békessy Mihály, Simon József és Sár Imre őrmesterek, továbbá Vig Pál, Pásztor József, Istók István, Sztajka Ferenc, Petró Mihály, Bujáki József és Nagy Antal csendőrök.

Ezek közül hat lovas és hét gyalogos csendőr fáradozott a nyomozás érdekében.

Bartos Ferencet Miski járásörmester utasítására Tóth rendőrőrmester fogta el Nagymihályon, Vince István pedig Budapestten kerítette kézre Miski őrmester egy államrendőrségi detektív segítségével.

Bartos Ferenc elfogatásának történetét már megirtuk egyik legutóbbi számunkban.

Vince Istvánná nézve megállapította a nyomozás, hogy Budapesten egy kis szénüzletet tart fenn csupán azért, hogy bűnös üzelméiről elterelje a figyelmet. Különben az egész üzleti berendezése nem ér többet 100 koronánál.

Vincét Budapesten, Práter-utca 65. sz. alatti lakásán tartóztatták le és átkísérték Püspöcsabára, ahol ezidő szerint katonai szolgálatot teljesít. Előbb a katonai hatóság foglalkozni vele, azután kerül az ügye a bíróság elé.

A betörők lakásán nagymennyiségű pénzt, ékszert és különböző bűnjeleket találtak, amelyeket Miski járásörmester átsegeltatott a bíróságnak.

Egyébként még sok kiderítetlen része van a most stíli betörők bűnlajstromának, amelyet majd teljes részletességében fogunk olvasóinkkal közölni.

Árviz és politika

Hogyan segíeyezik az árvízkarosultakat?

A mult vasárnapon a városházán 8000 korona segeyít osztottak ki az árvízkarosultak között. Ez mindenesetre igen szép és lélekemelő dolog, különösen, ha olyan módon csinálják, mint ahogy Székely Elek öfeleslegessége cselekszi.

Tetszenek tudni, mi az: egy árvízkarosult? Egy árvízkarosult, az egy jómódú, finom uriember, aki a munkapártnak szolgálatokat tett, vagy legalább is várni lehet tőle, hogy szolgálatot fog tenni ezt a jómódú uriembert aztán szép illedelmessen meghívják a városházára és érdemei (esetleg leendő érdemei) elismerésül bizonyos számú koronákat csusztatnak a markába abból a pénzből, amit a szegény ujhelyi polgárság közadakozásból gyűjtött össze az árvízkarosultak javára.

Hát így fest egy Székely Elek árvízkarosult.

Meghívott vendégek, hithű munkapártiak összegyűlnek a városházán és kedélyesen megosztottnak az árvízkarosultak pénzért,

Ezt úgy hívják, hogy: »az árvízkarosultak segélyezése.«

A vasárnapi zártkörű segélyezési soareé alkalmával jómódú munkapárti iparos polgártársaink részesültek segélyben, de akik igazán rá lennének szorulva a segélyre, azok nem kaptak semmit.

Nem akarunk neveket említeni, de nem egy esetet tudnánk felsorolni állításunk igazolására.

Székely Elek nemhiába munkapárti puritán. Mint ahogy a kormány kortescélokra használta fel a közpénzeket, azonképen Székely Elek is kortescélokra fordítja az árvízkarosultak filléreit.

Hiába, Magyarországon ma ez a divat. Miért legyen Székely Elek jobb mint a gazdáik? Még az árvíz is a munkapárti malmot hajtja.

De azért a magyarok istene sokáig éltesse Székely Elekét Ujhely városának örömeire és boldogságára.

HIREK.

Erzsébet napján.

Még mindig nem halványult el emléke, a sivatag jelenben újra fellobog. Egy nemes lélek a trónus magaslatán tekint ma felénk, egy elárvut, egy mély sötétségben bámítan, lehetetlenül vergődő nemzet felé. Egykoron a nagyviszály után a jótékony szeretet, sugárzó békesség anygala volt ő, a nagy királyné, s szeretetének melegével gyógyította a nagy, a mély sebeket, a melyeket a vérben gázoló hatalom bosszúérzete vagdalt a nemzet testén; ma ismét megcsufolva, guzsa kötözve, megnymorítva szabadsági jogaitól megfosztva vergődik a nemzet önön vereiből támadt zsarnokainak lábai előtt, s hiába néz a magasba, fény nem villan, az éjben, mely reményt ébresztene lelkében, szelid anygali kezek nem nyú'nak alá a trónus magaslatáról felodani a rabság köteleit — pusztulunk, vesztünk.

Az iskolákban ünneplik emlékezetét, a hétköznap munkáiban fáradó ember egy-egy pillanatra kegyelettel gondol a megdicsőült királyné nemes életére, a hazája sorsán kesergő honfi keserűséggel fordítja arcát a mult megszentelt emlékeitől a borús jövő felé, s kétkedve kérdi önmagától: megvirrad-e valaha?!

— Az egyházmegyéből. A megyéspüspök Jakubcsák Lajost Tillyáról Mádra, Fiedér Károlyt Midról Monokra, Szabó Barnát Monokról Tótsóvárrahelyezte az kápláni minőségben.

— Eljegyzés. Polgár Finikét eljegyezte Herskovits Lajos kereskedő Ungvárról (Minden külön értesítés helyett).

— Gyermekmulatsága. A gyermekmehelyi telepíbizottsága felbuzdulva azon szép sikeren a melyet a mult évben rendezett karácsonyfa ünneplyével elért a gond jaira bizott elhagyott szegény gyermekek karácsonyi felruházása céljából most egy tombolával egybekötött gyermekmulatságot rendez december hó 9-án a vármegyeháza termeiben s a mulatság jövedelméből dhajtja a telepen elhelyezett sok gyermek részére a téli ruhátbeszerzési: A mulatság amelynek sikerén a gyermekmehelyi telepíbizottság ügybuzgó elnöke Bernáth Aladárné Hornyay Béla dr. al keröltve fáradozik, tekintve annak új szerűségét az előjelekből ítélve pártatlan

sikerünek ígérkezik. Magától értődik hogy a gyermekek mulatsága a felnőttek mulatsága is lesz s biztos, hogy úgy az apróságok, mint a szülők és vendégek a legkellemesebb emlékekkel fogják elhagyni az ősi megyeháza sok szép estélyt látott terméit s az elhagyott gyermekek karácsonyfája is díszes és dus lesz. A gondolat, hogy a jó sorsban élő gyermekek segítsenek az elhagyatottság és nyomorban színlődő gyermekársaikon oly szép és oly kedves, hogy a társadalom legmesszebbmenő támogatása sem maradhat el. A mulatságra külön meghívókat nem bocsátanak ki, hanem falragaszokon hívja meg a telepbizottság elnöksége a város közönséget és gyerekseregét s ezután is kéri a város társadalmát, hogy a sok elhagyott gyermek karácsonyát tegye minél szebbé és melegebbé.

— **A nőgyógyászati teaeztélye.** Guttman Mórné, az izr. nőgyógyászaton megválasztott elnöknője f. hó 16-án gyűlésre hívta egybe az egyet választmányát, hogy a tél beálltával az egyetle három nagy kiadások előteremtésének módjairól tanácskozzanak. Az elnöknő lakásán egybegyűlt teljes választmány elhatározta, hogy f. hó 29-én a Magyar Király száloda nagyteremben jótékonytea-estélyt rendez. Az estély sikerének egyik biztosítéka, hogy több mint 30 urnát vállalta a gazdasszonyi tisztviselő. A rendezőség külön névre szóló meghívókat nem bocsát ki, hanem ezután is kéri a közönséget, hogy a mulatban oly fényesen sikerült teaeztélyeket ezuttal is támogassák. A választmányi ülés folyamán az elnöknő örömmel jelentette, hogy kérelmére városunk előkelő hölgyei, mint Meczer Gyuláné, Meczer Beáné, Dókus Lászlóné, Bernáth Aladárné, Ambrózy Nánorné urnák stb.-en beléptek az egyet kötelekébe. A tanácskozás befejezése után az elnöknő terített asztalhoz invitálta vendégeit és igazi nagyuri intelligenciával vendégelte meg a választmányt.

— **A tokaji járás csonkítása.** Régi mozgalom az, mely nyolc községnek a sárospataki járáshoz való csatolása érdekében Sárospatakon megindult. Csupán Bernáth Béla orsz. képviselő közbenjárásának köszönhető hogy a községek a tokaji járásban maradtak. Most, hogy a sárospataki adóhivatal létesítése folyamatban van, a mozgalom újra kezdődik azzal a cézzel, hogy az illető községek a sárospataki adóhivatalhoz legyenek beosztva.

— **Gyermekkinzás.** Medve Mihály tokaji cukorgyári kertészét följelentették a csendőrségnél, hogy 9 éves kisleányát kegyetlenül kínozza, nem ruházza s takaró nélkül hátrája, s ezen kívül üti veri. A nyomozás során beigazodott, hogy a főjeleltentés adatai legálább részben megfelelnek a valóságnak, és a gyermek testén ki kilenc éves kora mellett annyira sátnya, hogy öt évesnek is alig látszik, mutatkoznak is kék foltok, karmalások stb. A csendőrség az ügyet áttette a közig. hatóságához, mely intézkedett, hogy a gyermek továbbra is szüleinél maradjon, de a szülők bánásmódját megfigyeljék. Medve asonban megtagadta a csendőrfelől, ki a gyermekeket visszakísértette — a gyermek átvételét miért is a hatóság ideglenesen gondoskodott a gyermek elhelyezéséről mindaddig, míg valamely állami gyermekmenhelyen állandóan elhelyezést nyerhet.

— **Kolera Tarcalon.** Huszár Antal tarcali fuvaros koleraeránus tünetek közt megbetegedett. Az orvosi vizsgálat azzal kolera állapotát meg. Az újabb koleraeránus esetről kifolyólag a f. hó 17-re kitűzött tokaji pótvásár (inamár harmadikban) s esetleg még a 24-ikére kitűzött tarcali orszagos vásár is elmaradt.

— **A sötétsgé miatt.** Egy gimnázistától kaptuk az alábbi sorokat: "Tekintetes Szerkesztő Ur! F. hó 8-án este 5 órakor a zene óra tanítástól haza menve, a nagy sötétsgé

miatt Bogyai ur lakása előtt egy nagy kőbe botlottam meg és ennek következtében oly szerencsétlenül estem el, hogy a jobb karom kificamodott. Még most is fájós, felkötött karral járok az i. kolába, amit Dr. Moskovits orvos ur is igazolt. (Ez köszönhető a híres új helyi villanyvilágításnak.) Körem ezt b. lapjába közhírré tenni. Kiváló tisztelettel Moskovitsky János II. o. gimn. tanuló.

— **Elgázolás.** Grünberger Bernát kocsisa, Helnezi József mal ranggal 8 órakor a Rákóczi utcán kövel megterhelte szekerevel elgázolta Petrovics Mária 84 éves öregasszonyt. A sérültet a kórházba szállították.

— **Megszúrták.** Dankó József fiatal bodrogsgyermek napszakost amint vasárnap este az anyjával látogatná a bátyjához, Banyáoski András, Tóth János és Kucskai József részegen jöttek ki a kocsimábol és minden ok nélkül úgy összesurkálták Dankót, hogy bekellett hozni az új helyi kórházba.

— **Véletlenül megölte a fiát.** Montovay János bodrogsgyermek fia a napokban tragikus hordás közben a vasvillával véletlenül beledőlt a szemébe. A gyermek hat órai kintlódás után behalt a súlyos sérülésbe.

— **Napraforgómagot emberélet.** Vig gyermekcsoport játszódozt f. hó 8-án, szombaton Kistokaj egyik hűtő táveles és ősi rózsás kertjében. Játék közben Engelthaller Ferenc meg akarta szerezni Lefkánic, Erzsébet farsággal összegyűjtött magvait. A leány ellene szegült mire a fiu szíve tájékan úgy vágta melbe öklével a kis leányt, hogy az rögtön összeesett. A gyorsan előhívott orvos már csak a halat konstataulta. A boncolásnál kidrűlt, hogy az ütést. eredő szivrepedés o totta ki az ifjú élet lefogó mécsesét. Az ifju bünső föltűt, akk kűtűben is e tragikus eset milyen lesújtott meg a bíróság is fog itelet mondani.

— **Abrányi Kornél síremlékére.** A Pesti Napló egykori főszerkesztője iránt való kegyeletérzessel országos gyűjtést indít. Az asció legszebb eredményt biztosíthatja hogy az emlékmű bizottság emöki tisztet Andrássy Gyu a gróf vállalta. A bizottság tagjai: Hóitsy Pál, Surányi József, Larnvsvky Bertaln, Jakab Odón, Lenkey Gusztáv, Biró Pál. A Pesti Napló felhívása így szó: Abrányi Kornél emleket a sz. kecskfváros díszsírhelyén tisztelte meg, a nemzet kegyeletérzése emlékművel fogja díszíteni a sírhelyet. Az író, a költő és publicista ki egy egy emberöltőt át lekének egész odaadásával szolgált a nemzetet megérdemli, hogy sírhelyét közadakosásból állítsuk fel. Abrányi Kornél a nemzeti ideálok göröggyós útjára anny utenyegző körvont hordozott hogy örök nyugod helyének egyetlen emlekköveit ki r demerte a nemzettel. Minden írásban igaz magyar volt; pompás elmájének érdekes színeit ité öképeességének erejét tudásának sokoldalúságát, költői lelkületének finomságait magyar stílusának szépségét adta nekünk. Nagyrabecslésre segített me nemzete publicisztikai munkásságát. Albitsz méltó emleket schanjtára! A Felsőmagyarországi Hirlap kéri olvasóit hogy akik a síremlékre adakozói öhajtanak adományait a Pesti Napló kiadóhivatala (Podnanczy utca 12.) címre küldjék. A Pesti Napló a címre küldött összegeket hirlapig nyugtázná fogja.

— **Új villanylámpa.** A Magyar Simens Schuckert Művek által forgalomba hozott Wotan lámpa a legfőbböttesebbet képviseli, ami ezen a téren gyártott. A Wotan lámpa nemcsak, hogy majdnem elpusztíthatatlan, hanem a rendkívül nagy árammegtakarítás ami ezen lámpa használatával elérhető nemcsak a beszerzési árat téríti meg takarékosságánál fogva, hanem az állandó egyforma öképeességénél fogva mind a nagyfogyasztónak a legmelenyebben ajánlítható. A Wotan lámpa a Magyar Simens Schuckert Művek,

Teréz-körut 36. sz. alatti kiállítási termeiben bármikor megtekinthetők Arjegyék kapható.

— **Sok pénz takarít meg,** ha bevásárlás előtt 5000 képpal illusztrált és mindenféle arany ezüst double nikkel zseborákról és ékszeréről továbbá fali, ébresztő inga, álló, és évi órákról szóló árjegyzékünket átnézni. Be fogja látni hogy tényleg sok pénzt takarít meg ha szükségletét közvetlenül az első wien-i óra és aranyműves áruháznál, Böhnel Miksa Wien IV. Margaretenstrasse 27.923 szerzi be.

Aki mindennap következetesen használja az Odolt, az mai ismereteink szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.

Ár: nagy üveg 2.— k. kis üveg 1.20 k.

— **Kincses Kalendárium 1914.** A legcsodálatosabb mad rhoz, a „porából” megőszedett Pórnix”-hez hasonlít a Kincses Kalendárium, mely nem megát az enyészethez, hanem évről-évre újja születik. Két száz esztendőig uzszólólván egyetlen olvasmányja volt a magyar családnak a Lőselei vagy a Komáromi Kalendárium — és ma minden művelt magyar családnak olvasmánya a Kincses Kalendárium. Micsoda változása az időknek! — Ez micsoda változása a kalendáriumoknak! Ma, mikor a Kincses Kalendárium jól ismert és közkedveltségű piros kötetét ismét megjelentek a könyvesboltok kirakataiban szeretettel köszönjük a könyvpiacnak e legnépszerűbb újdonságot mi is a kisknek műheye a Kincses Kalendáriumával szomszédos. Mert hasonlóna fogat forgatni mi is és vajmi gyakran fordulunk hozzá információért. A Kincses Kalendárium síreinek egyik titka: a bánaufatos soko da uság, sőt azt monhatók: a mindeközültség. Nincs senki a ki meg ne találja benne az emberi tudásnak azt a területét a mely éppen ité érdekes. A természetűds megatálja benne a száraznázstan mai állásának előadását és kritikáját, — 1913 novemberig terjedően, — az aviatikáért rajongó gimnázista megatálja benne az aviatika mai helyzetének ismertetését, — öngyűsége a női divat alakulását (és a női öképekke) — a pénzügyi szemlést ur a sordával kapcsolatos dolgokról olyan tájékoztatást kap mint sehol másutt. — Bárczy polgármester ur alkalmat megajánlva fogja látni, hogy mennyi szép műemlék van, Budapestben, — a tisztelőnd urak egészen hitelen és pontos adatok kápnak Jézus Krisztus földi alakjáról, — a politikus urak olvashatják hogy hogyan olvastotta be a magyarság a nemzetiségket hajdanában a fiatal urak tetszéssel fogják nézgetni Newyorkleg-zsebb asszonyainak és leányainak arcképeit, — és mindnyájan ökéklődéssel fogjuk olvasni az első hitelen részletes mindnyájunk réméről és Il-rezel báró ur mindennapi kegyeréről: a vakbélgyulladásról. (Utána mindjárt föl is lélek

zünk: nem is oly rettenetes ez a vakbél!) A ki megszerzi a Kincses Kalendáriumot két koronáért, — jó üzletet kötött: mert két koronát gyümölcsözben elhelyezni még ma sem a mikor pedig már a felhőkben jár lábával a kamat.

Magyarázat.

— **Miért turják fel Ujhelyben az utcákat?**
— Telefonkábeletek helyeznek el a föld alá.
— **Hát a telefondrótokat nem lehet a házak fölött vezetni?**
— Nem lehet. Mert az új helyi házak már úgyis annyira meg vannak terhelve, hogy a telefondrótokat nem bírják már meg.

Törvénytörvény.

Eszküdtszéki tárgyalás.

Elítelt gyujtogató.

A hótfői tárgyaláson a közbád képviselvényben új ember szerepelt az új helyi esküdték előtt: Botár József kir. ügyész, akit a kas-ai kir. főügyesség ideiglenesen kirendelt az új helyi törvénytörvényekhez, az eltávozott Török Géza ügyész állásának betöltéséig.

A tárgyaláson Wieland Lajos kir. tablabiro elnököl, szavazóbírák Kail Béla és dr. Nagy Béla voltak, a jegyzőkönyvet dr. Bárkány Odón vezette. A védelmet dr. Buza Béla látta el. Tárgyalásra került Kiss János vékei 53 éves ácsmeister ügye, kit a közbád 3 rendbeli gyujtogatással vádolt.

Igy még 1910 ben felgyujtotta Szopko Imre szénaboglyait, ugyanez évben Szmr-csányi Jenő istállóját, legutóbb, 1913. ápr. 7-én pedig Uj Tóth István öcürét, mely alkalommal több más gazdának a terményei is elpuztultnak.

Már az 1910-iki tüzek után is Kiss Jánosra gyanakodtak, de mivel tárgyi bizonyíték nem volt ellene, nem tudták a bíróság elé állítani. A legutóbbi gyujtogatáson azonban rajta vesztett; akadtak tanuk, akik rávallottak.

A tanuk vallomása után érdekes volt az orvosszakértők előadása.

Ugyanis dr. Löcherer Lőrincz beszámíthatatlannak tartotta az idült alkoholistában szenvedő vádlottat, míg dr. Hornyay beszámíthatónak mondta. Az országos megfigyelő és elmeorvogyintézet, hová az ellentétes vélemények folytán vádlottat a vizsgálat során felvitték, dr. Hornyay véleményét erősítette meg.

Wieland Lajos elnök rezüméje után az esküdték tanácskozára vonultak vissza, s késő este 1/2 óra tájban hirdették ki verdiktet melylyel Kiss Jánost bűnösnek mondták ki az idén történt gyujtogatásban.

Ez alapon a törvényt alkalmazó bíróság az enyhítő 92. § alkalmazásával két és fél évi fegyházra ítélte a vádlottat.

Nyilt-tér.

WERTHEIMER KÁROLY

zongorakészítő és hangoló Budapestről Ujhelybe érkezett. Hangol, javít pontosan és lelkiismeretesen. Cim a kiadóhivatalban.

Szerkesztő:

Dr. KÁRPÁTHY LÁSZLO

Szerkesztésért felelős:

A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadó tulajdonos:

LANDESMANN MIKSA

LEGBIZTOSABB

a cs. és kir. kiz. szabadalmazott MALÁRTSIK-féle

patkányirtó pogácsa

patkányok, egerek, vakondok elpusztítására. Próbadozob 2 K. Háziállatoknak nem ártalmas. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Malártsik György Sátoraljaujhely.

A legújabb és legizlésesebb Péterfalvi gyártmányu

LEVÉLPAPIROKOK

egyszerű és elegáns dobozban, a legjobb minőségekben, különfélealakokban és árakban kaphatók:

LANDESMANN MIKSA

könyv- és papirkereskedésében Sátoraljaujhely.

A „FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP”

•• kiadóhivatalában. ••

A mult hétfőn elvesztett két fekete irattáska közül az egyik megkerült, a második még hiányzik.

Aki nyomra vezet, az **100** kor. jutalomban részesül, aki az irattáskát az összes iratokkal átadja, az **500** koronát kap. Átadható a Felsőmagyarországi hirlap kiadóhivatalában vagy a tóketerebesi cukorgyárban.

A késés miatt az átadónak semmi bántódása nem lesz.

Nincs étvágyam.

a fejem fáj, rosszul érzem magam. Ezen rosszul érzésem leginkább gyomorrontás vagy az elégtelenül működő emésztő szervek az okai. Ezen panaszok folytonhalhatók, ha nem használja rendszeresen a

Kaiser-féle fodormenta GYOMOR-KARAMELLÁT

Hosszabb használat esetén kitűnő háziszser étvágytalanság, gyomorfájás, fejfájás, gyomorsűtés és szájszag ellen.

20 és 40 filléres csomagokban kapható: **Widder és Kardos** gyógyszerárakban és **Hrabéczy Kálmán** drogériájában Sátoraljaujhely, **Kronovits Miksa** gyógyszerárakban Nagy Mihály, **Fábián Arnold** gyógyszerárakban Homonna és **Hazay Géza** gyógyszerárakban Tóketerebes.

Kiadó lakás

Dókus Gyula utcába 2 szoba konyha magán udvarral azonnal kiadó.

— Zongora és hegedűtanítást elvállal Dr. Kárpáthy László. Jelentkezhetni a kiadóban.

Már megérkeztek

a legújabb divatu angol férfi ruha szövetek, téli kabát kelmék, női kosztium kelmék,

szőrmeárak

dus választékban. Férfiöltönyök mérték szerinti megrendelésre elvállaltatnak

MOSKOVITS HERMAN

posztó és gyapjuszövet divatruházában

SÁTORALJAUJHELY

Rákóczi-u. 6. Kispiac.

Lakás kiadó.

3 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba mellékkel május 1-től kiadó. Deák-u. 10.

SZÉCHENYI-TÉR 8 SZ. HÁZBAN a Romancsák borbély és fodrász üzleti helyisége lakással vagy lakás nélkül május hó egytől kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál.

Kiadó lakások.

A Kazinczy-utca 5. számú házban az Osztrák-Magyar Bank fiókja által eddig bérelt lakás azonnal kiadó. Ugyancsak kiadó 1914. május 1-től a Központi kávéház fölött lévő, a m. kir. Folyammérnökség által bérelt lakás.

8130/1913 tksz.

Arverési hirdetmény kivonat

A sátoraljaujhelyi kir. törvényszék mint tki hatóság közhírré teszi, hogy végrehajthatóan Príncipe Testvérek szatmári bej. cég Magyar Alt. Gépgyár r.-t. Budapesti bej. késedelmes arverési vevő végrehajtást szenvedő elleni 28260 kor. vételár hátralék tökéletesítés és jár. iránti viszárvéresi ügyében a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék (sátoraljaujhelyi kir. járásbíró) területén levő Geresely község határában fekvő a gereselyi 296 sz. betétben A 1. 1—5 sor 816, 617, 618, 619 és 620 hrsz. alatt felvett szántó, kert, ház és gőzmalommal felvett kert, és rétből álló Juhász József nevű áll. jószágtestre 2456 kor. 3 fillér ezenel megállapított kikiáltási árban az arverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1913. évi december hó 3 napján d. u. 3 órakor Geresely község hazánál, megtartandó nyilvános arverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékat, vagyis 245 kor. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881 évi LX. 42. § ban jelvelt árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezhez letenni, avagy az 1881 évi LX. t.c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék tvi hatósága megállapítja miszerint:

1., a fenti ingatlan a kikiáltási ár kétharmad részénél alacsonyabb vételárban le nem üthető,

2., hogy azon arverelő a ki a kikiáltási árat meghaladó ígéretet tesz, kötetes nyomban a leütés után bánatpénzt az általa ígért vételár 10 százalékaig kiegészíteni, mit ha elmulaszt, ígérete figyelmen kívül marad, és a haladéktalanul folytatandó arverésben mint arverelő több részt nem vehet,

3., A magyar általános gépgyár r. t. vevő a már befizetett 3140 K. bánatpénzt elveszti mely az újabb arverésen befolyandó vételárhoz csatoltatik és azzal együtt osztatik fel.

4., A magyar általános gépgyár r. t. korábbi vevő az újabb elrendelt arverésen mint arverelő részt nem vehet,

5., Ha az újabb arverésen az ingatlan a korábbi vételárnál 31400 kor. magasabb árért adatnék el a többlet a korábbi fenti vevőt nem illeti.

6., Ellenben ha az ingatlan olcsóbb árért adatnék el a fenti korábbi vevő megtéríteni köteles azon különbözetet mely a későbbi és korábbi vételár közt fenforog; ebbe azonban az elvesztett bánatpénz be számítatik.

Kelt Sátoraljaujhelyben a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1913 évi október hó 21 napján.

Makó s. k. jegyző.

MEGJELENT 1914-re a

„KINCSES KALENDÁRIUM”

a gyakorlati élet általános útmutatója. Ára kötvő 2 K. XVIII. évfolyam. Kapható LANDESMANN MIKSA és TARSÁ könyvkereskedésében. Sátoraljaujhely, Rákóczi-utca 1. sz.

Gépiró kisasszony

Ügyvédi irodában délutánra alkalmazást nyerhet. — Cim a kiadóhivatalban.